

efter Folkeforbundets ophør kan udøves af De Forenede Nationer. At generalforsamlingen som FN's mest repræsentative organ kan handle på FN's vegne i en sådan sag, kan næppe bestrides, og generalforsamlingens kompetence er således utvivlsom. Da mandatforholdet må betragtes som et folkeretligt overenskomstforhold, vil det være de almindelige folkeretlige grundsætninger om ophævelse af traktater i tilfælde af misligholdelse, der finder anvendelse. I så henseende er det utvivlsomt, at en kontraherende parts væsentlige misligholdelse af en overenskomstmæssig forpligtelse i almindelighed berettiger den anden part til at opsige overenskomsten.

I det foreliggende tilfælde er der imidlertid den særlige omstændighed, at spørgsmålet om mandatets misligholdelse for tiden er genstand for en verserende sag for Den internationale Domstol. Ved stævninger af 4. november 1960 har Liberia og Æthiopien indklaget Den sydafrikanske Union og nedlagt påstand bl. a. om, at mandatet er en gældende kontrakt, og at Den sydafrikanske Union vedblivende er underkastet de internationale forpligtelser, der er fastslået i Folkeforbundspagtens art. 22 og i mandatet. Det ville være i modstrid med almindelige retsgrundsætninger, om et politisk organ som generalforsamlingen træffer en beslutning, der er baseret på en juridisk vurdering, som danner grundlag for et verserende søgsmål. Respekt for domstolens kompetence må i et sådant tilfælde tilsige, at det politiske organ udskyder sin beslutning, indtil domstolens afgørelse måtte foreligge. Hvis domstolen tager den nedlagte påstand til følge og erklærer, at Den sydafrikanske Union har misligholdt mandatet, vil generalforsamlingens materielle ret til at erklære mandatet ophævet være væsentlig styrket. Hvis domstolen skulle erklære, at der ikke er sket nogen misligholdelse, vil der foreligge en ny situation, som man til den tid må tage stilling til bl. a. på grundlag af domstolens præmisser."

E. Såvel under 15. som under 16. samling har den sydafrikanske regering som en slags anvendelse af engelsk rets sub judice-synspunkt, hvorefter offentlig, herunder parlamentarisk, behandling af en sag er

udelukket, så længe sagen verserer ved domstolene, hævdet, at Sydvestafrikasagen ikke burde drøftes på grund af den for Den internationale Domstols verserende sag.

Dette argument er dog blevet afvist med bl. a. de nordiske landes stemmer, idet sub-judice-synspunktet ikke kan komme i betragtning, når det blot drejer sig om mere generelle drøftelser af den sydafrikanske regerings politik i Sydvestafrika. Derimod ville det, så længe retssagen verserer, ikke være rigtigt af generalforsamlingen at tage skridt over for Sydafrika på grundlag af en juridisk vurdering af landets forpligtelser vedrørende Sydvestafrika over for De Forenede Nationer. Det bør i denne forbindelse erindres, at de under 2 omhandlede domstolsudtalelser, der viste, at Sydafrika i visse relationer havde overtrådt sine forpligtelser, kun havde karakter af responsa og derfor kun var af vejledende karakter. Den internationale Domstols afgørelser er derimod i henhold til FN-pagtens art. 94 bindende for parterne, der er pligtige at efterkomme afgørelsen. Således udtales det i artiklens stk. 2, at hvis en part nægter at opfylde dommen, kan modparten indbringe sagen for sikkerhedsrådet, som hvis det skønner det nødvendigt, kan fremsætte forslag eller træffe beslutning om de forholdsregler, der herefter bør tages.

F. På FN's 16. samling blev der vedtaget en resolution, ifølge hvilken der skulle nedsættes et særligt udvalg til afløsning af det på 8. samling nedsatte permanente Sydvestafrika-udvalg for Sydvestafrika bestående af repræsentanter for 7 medlemsstater udpeget af generalforsamlingens præsident. Udvalget fik pålagt at aflægge beretning til 17. samling.

Udvalget fik til opgave i samråd med mandatarlægten at træffe de nødvendige arrangementer til Sydvestafrikas overgang til politisk og økonomisk selvstyre, derunder evakuering af alle sydafrikanske militærstyrker fra området. Udvalget skulle med henblik herpå aflægge et besøg i Sydvestafrika inden 11. maj 1962.

Om underudvalgets rejse til Sydvestafrika, dettes beretning til 17. samling samt om spørgsmålets behandling på denne samling i øvrigt henvises til beretningen til Folketinget angående De Forenede Natio-